

Gmina Trzebiatów

***„Skąd mamy pieniądze
i na co je wydajemy?”***

Trzebiatów 2019

Każda rodzina, instytucja, przedsiębiorstwo ma określone dochody i wydatki, pochodzą one z różnych źródeł i mają różne przeznaczenie. Zarówno w budżecie domowym czy też przedsiębiorstwa trzeba wiedzieć, czy nasze dochody pozwalają na dokonanie określonych zakupów. Podobnie rzecz się ma z budżetem gminy.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 poz. 506, z późn. zm.) definiuje ją jako wspólnotę samorządową tworzoną z mocy prawa przez wszystkich obywateli zamieszkujących określone terytorium. Istotą samorządu jest, że za pośrednictwem swoich przedstawicieli zarządza sprawami publicznymi. Kadencja rady gminy trwa pięć lat, licząc od dnia wyboru. Jej uchwały zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa w danym okresie stanowi inaczej.

Głównym aktem, który określa przepisy prawa dotyczącego finansów publicznych, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Do podstawowych pojęć występujących w finansach publicznych należą dochody i wydatki oraz przychody i rozchody.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego stanowi podstawę gospodarki finansowej w danym roku budżetowym, jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Budżet gminy uchwalany jest w formie uchwały budżetowej i stanowi podstawę gospodarki finansowej gminy. Na jego podstawie gmina prowadzi swoją gospodarkę finansową w sposób jawny i samodzielny.

Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej przysługuje wyłącznie zarządowi jednostki samorządu terytorialnego przez co w gminie rozumie się Burmistrza. Zarząd sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, którym jest Rada Gminy oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej celem zaopiniowania do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały zarząd przed uchwaleniem budżetu jest zobowiązany przedstawić organowi stanowiącemu. Uchwałę budżetową podejmuje się przed rozpoczęciem roku budżetowego, w szczególnie uzasadnionych przypadkach nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego. Do czasu podjęcia uchwały budżetowej podstawą gospodarki finansowej jest projekt. Budżet jednostki wykonuje zarząd. W terminie 21 dni od dnia podjęcia uchwały budżetowej zarząd przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu.

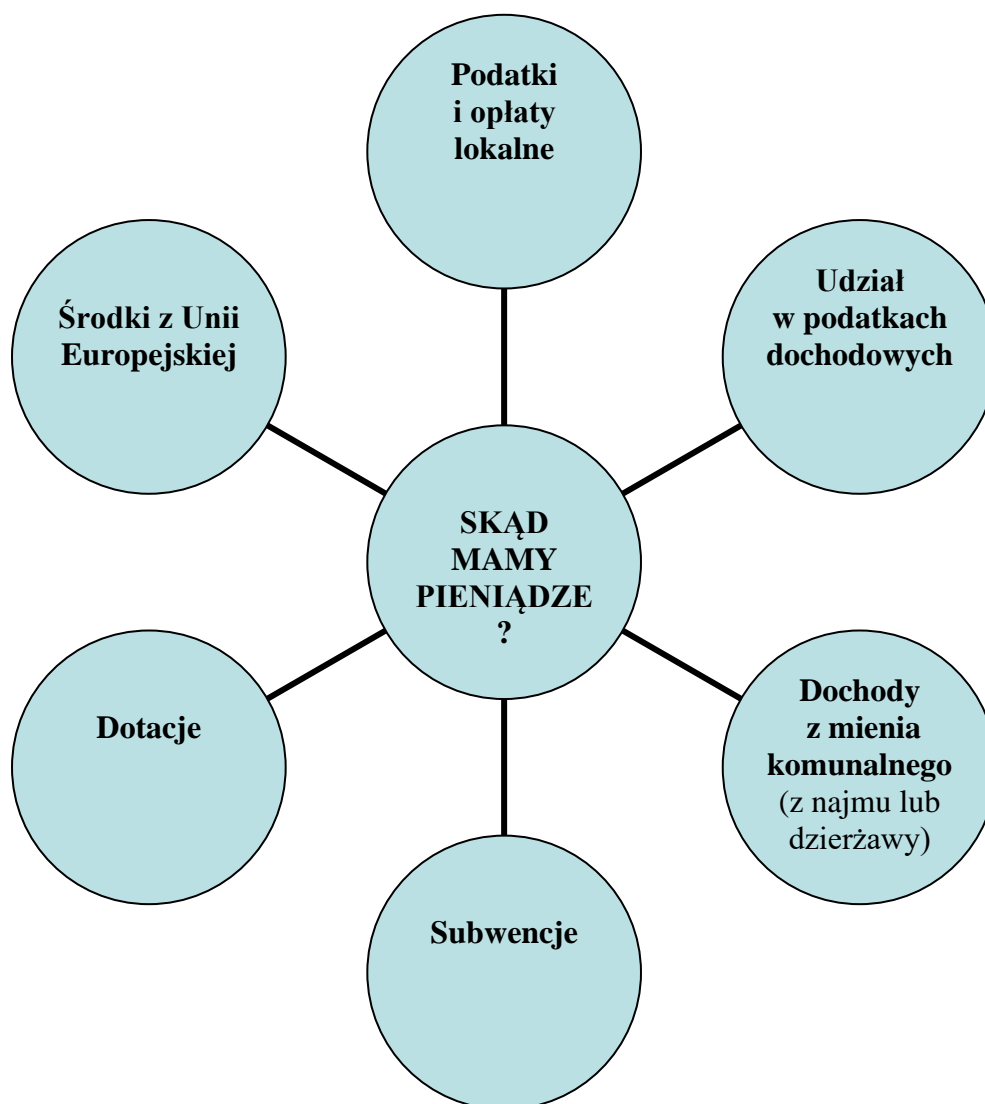
Dodatnia różnica między dochodami publicznymi, a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem sektora finansów publicznych, co przedstawia poniższy schemat.

DOCHODY I PRZYCHODY

(m.in. kredyty i pożyczki; papiery wartościowe (obligacje komunalne), których zbywalność jest ograniczona; wolne środki jako nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych) muszą być co najmniej równe **WYDATKOM I ROZCHODOM** (spłaty pożyczek, kredytów i wykup obligacji)

Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia organowi stanowiącemu w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym sprawozdanie z wykonania budżetu, informację o stanie mienia komunalnego, a do 31 maja sprawozdanie finansowe. Po zapoznaniu się z tymi dokumentami oraz opinią regionalnej izby obrachunkowej jak też ze stanowiskiem komisji rewizyjnej, nie później niż do dnia 30 czerwca podejmuje się uchwałę w sprawie absolutorium.

SKĄD MAMY PIENIĄDZE?

Dochody z **podatków i opłat lokalnych** pochodzą m. in z: podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego, podatku od środków transportowych, opłaty targowej, miejscowej, prolongacyjnej, za gospodarowanie odpadami, zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Gminie przysługują wpływy z udziału w obu podatkach dochodowych stanowiących dochód państwa. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych od podatników tego podatku zamieszkających na obszarze gminy wynosiła w 2019 r. - 38,08 %, a podatku dochodowym od osób prawnych – 6,71 %.

Dochody z majątku gminy stanowią m.in. wpływy tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego, wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych i użytkowania wieczystego nieruchomości, wynajem pomieszczeń, wpływy ze zbycia praw majątkowych, a także dochody ze sprzedaży mieszkań lub innych nieruchomości.

Subwencje są bezzwrotną pomocą finansową udzielaną przez państwo i stanowią formę wyrównywania niewystarczających dochodów własnych gminy. Otrzymane z budżetu państwa subwencje to: oświatowa, wyrównawcza i równoważąca.

Dotacja to również bezzwrotna pomoc finansowa, charakteryzująca się tym, że może być wydana wyłącznie na cel , na który została przyznana. Gmina Trzebiatów pozyskuje także **środki z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych**. Są to środki pozyskiwane na realizację inwestycji w ramach różnych projektów unijnych.

Liczba mieszkańców stałych na 31.12.2019 r. – 15.365 (źródło: dane z Ref. Spraw Obywatelskich w UM w Trzebiatowie)

Dochody na jednego mieszkańca   Dochody w zł na 1 mieszkańca
na dzień 31.12.2019 r. Źródła
dochodów

Podatki i opłaty lokalne	1366
Subwencje	918
Dotacje	1549
Udział w podatkach dochodowych	700
Dochody z gospodarki mieszkaniowej	438
(w tym sprzedaż nieruchomości)	
Wpływy z tytułu pomocy udzielanej	2
po między jst	
Pozostałe dochody	161
OGÓŁEM	5134

Plan budżetu Gminy po stronie dochodów wyniósł 79.362.458,22 zł, a wykonano go na kwotę 78.890.546,01 zł, tj. w 99,4 %, w tym:

- dochody własne plan 58.911.497,84 zł, wykonanie 58.651.219,01 zł, tj. 99,56 %,
- dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami plan 20.450.960,38 zł, wykonanie 20.239.327,00 zł, tj. 98,97 %,

DOCHODY WEDŁUG ŹRÓDEŁ POCHODZENIA					
		DOCHODY		Wykonanie w %	Udział w dochodach ogółem %
L.p.	Treść	PLAN	WYKONANIE		
1	Podatki i opłaty lokalne, w tym związane z gosp. odpadami	19 208 614,00	20 996 083,69	109,3%	26,6%
2	Dochody z mienia (w tym gospodarki mieszkaniowej)	8 389 200,00	6 735 792,69	80,3%	8,5%
3	Udział w podatkach dochodowych	10 736 320,00	10 753 088,43	100,2%	13,6%
4	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne, inwestycje, w tym na:	1 818 141,14	1 742 831,30	95,9%	2,2%
	- <i>wspieranie rodziny - Asystent rodziny</i>	6 683,00	6 683,00		
	- <i>usługi opiekuńcze</i>	29 700,00	29 700,00		
	- <i>zasiłki stałe i okresowe</i>	746 395,00	712 643,30		
	- <i>składki na ubezp. Zdrowotne</i>	75 571,00	71 851,86		
	- <i>utrzymanie OPS</i>	226 000,00	226 000,00		
	- <i>"Posiłek dla potrzebujących"</i>	128 000,00	128 000,00		
	- <i>stypendia, wyprawka szkolna</i>	127 170,00	89 331,00		
	- <i>zadania przedszkolne</i>	388 631,00	388 631,00		
	- <i>zwrot części F-szu Sołeckiego za 2018 r</i>	77 991,14	77 991,14		
	- <i>' programy: "Narodowy Program Rozw. Czytelnictwa"</i>	12 000,00	12 000,00		
5	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone, w tym na:	20 450 960,38	20 239 327,00	99,0%	25,7%
	- <i>zwrot akcyzy dla rolników</i>	891 876,63	891 876,63		
	- <i>zadania administracji rządowej, aktualizacja spisu wyborców, wybory do rad gmin i powiatów..., do Sejmu i Senatu, do Parlamentu Europejskiego</i>	312 328,12	295 559,08		
	- <i>pomoc społeczna (składki na ubezp. zdrow., dodatki energ., utrzymanie OPS, specjalistyczne usl. Opiekuncze)</i>	327 953,80	322 574,64		
	- <i>rodzina (świadczenia wychow., świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, karta Dużej Rodziny, Program "Dobry start" i "Asystent Rodziny", składki na ubezp. Zdrow.</i>	18 828 850,84	18 642 278,15		
	- <i>zakup podręczników</i>	89 950,99	87 038,50		
6	Dotacje na zadania wg porozumień i umów między jst na realizację zadań własnych bieżących i majątkowych	132 000,00	132 000,00	100,0%	0,2%
	- <i>Utrzymanie ulic powiatowych</i>	129 000,00	129 000,00		

	- "czytające podwórka"	3 000,00	3 000,00		
7	Subwencje z budżetu państwa	14 100 266,00	14 100 266,00	100,0%	17,9%
8	Wpływy z tytułu pomocy finansowej udzielanej pomiędzy jst:	32 000,00	31 000,00	96,9%	0,0%
	- WZ - siłownia w Mirosławicach	12 000,00	11 000,00		
	- Granty sołeckie (Sadlno, Gołańcz Pom.)	20 000,00	20 000,00		
9	Dotacje celowe otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i z budżetu państwa, w tym:	1 865 945,50	1 642 343,54	88,0%	2,1%
	- Toalety w porcie w Mrzeżynie	162 450,00	0,00		
	- ścieżka rowerowa Nowielice Mrzeżyno	949 658,00	949 911,04		
	- "Polska cyfrowa" działania szkoleniowe	74 160,00	74 160,00		
	- "Aktywnie sprostać zmianom"	213 425,50	213 425,50		
	- dofinansowanie z PROW budowy placów zabaw ul. Waryńskiego i Długa	61 402,00	0,00		
	- modernizacja świetlicy w Bieczynie				
	- modernizacja świetlicy w Jarominie	113 900,00	113 897,00		
	- Świetlica Wlewo	290 950,00	290 950,00		
10	Dotacje celowe otrzymane z funduszy celowych:	39 202,20	39 202,20	100,0%	0,0%
	- WFOŚiGW - usuwanie azbestu	21 877,20	21 877,20		
	- WFOŚiGW - barszcz Sosnowskiego	17 325,00	17 325,00		
11	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, pozyskane z innych źródeł	0,00	3 000,00	0,0%	0,0%
	- dofinansowanie z PZU do rozbudowy monitoringu	0,00	3 000,00		
12	Pozostałe dochody	2 589 809,00	2 475 611,16	95,6%	3,1%
	Razem	79 362 458,22	78 890 546,01	99,4%	100,0%

Powyższe dane obrazują, że największymi dochodami budżetu gminnego są podatki i opłaty lokalne, w tym związane z gospodarowaniem odpadami, stanowiące 26,6 % ogółu dochodów roku 2019, drugą co do wielkości pozycją generującą dochody gminy są dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone stanowiące 25,7 % ogółu dochodów, natomiast pozycja trzecia to subwencje z budżetu państwa stanowiące 17,9 % ogółu dochodów.

Plan przychodów budżetu wykonano w 2019 r. na kwotę 9.267.536,82 zł, z tego 9.243.053,82 zł nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych oraz 24.483 zł – spłata pożyczek z Gminnego Funduszu Remontowego.

NA CO WYDAJEMY PIENIĄDZE?

Zgromadzone dochody Gmina przeznacza na wydatki bieżące i wydatki majątkowe (inwestycyjne).

Wydatki bieżące służą zaspokojeniu bieżących potrzeb mieszkańców w zakresie edukacji, pomocy społecznej, rodziny, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, gospodarki odpadami, bezpieczeństwa, utrzymania ulic miejskich, utrzymania dróg na wsiach, realizacji zadań funduszu sołeckiego itp. **Wydatki majątkowe** ponoszone są na inwestycje i służą rozwojowi Gminy.

WYDATKI

Budżet po stronie wydatków został wykonany w 94,68 %. Plan na kwotę 83.489.998,22 zł wykonano w kwocie 79.045.665,60 zł.

Wydatki na zadania własne wyniosły 58.806.338,60 zł, na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami – 20.239.327,00 zł

Z budżetu wydatkowano na:

- zadania majątkowe – kwotę 8.981.094,74 zł, tj. 11,4 % ogólnej kwoty wydatków,
- zadania bieżące Gminy – kwotę 70.064.570,86 zł, tj. 88,6 %.

Wydatki na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej, strukturę wykonania oraz ich procentowy udział w ogólnych wydatkach budżetu gminy przedstawia poniższa tabela:

Dział	Rodzaj wydatków	Plan	Wykonanie	Struktura wykonania	Udział w wydatkach ogółem %
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 059 784,63	1 050 598,97	99,13%	1,33%
600	Transport	4 136 341,77	3 668 229,28	88,68%	4,64%
630	Turystyka	896 013,50	718 269,86	80,16%	0,91%
700	Gospodarka mieszkaniowa	4 401 012,68	4 117 350,91	93,55%	5,21%
710	Działalność usługowa	510 800,00	435 393,42	85,24%	0,55%
720	Informatyka	74 160,00	65 281,30	88,03%	0,08%
750/751	Admin. publiczna/ Urzędy naczel. organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6 297 638,12	5 742 096,47	91,18%	7,26%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p/poż	1 232 452,93	1 149 341,84	93,26%	1,45%
757	Obsługa długu publicznego	530 000,00	448 949,41	84,71%	0,57%
758	Różne rozliczenia	718 796,22	0,00	0,00%	0,00%
801/854	Oświata i wychowanie/Edukacyjna Opieka Wychowawcza	27 248 977,99	26 761 908,31	98,21%	33,86%

851	Ochrona zdrowia	472 650,00	465 768,77	98,54%	0,59%
852/855	Pomoc społeczna/ Rodzina	24 724 352,28	24 287 220,39	98,23%	30,73%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	294 210,35	280 751,73	95,43%	0,36%
900	Gosp. komun. i ochr. Środowiska	5 986 935,13	5 078 784,71	84,83%	6,43%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 074 746,37	2 008 215,60	96,79%	2,54%
926	Kultura fizyczna	2 831 126,25	2 767 504,63	97,75%	3,50%
	OGÓŁEM	83 489 998,22	79 045 665,60	94,68%	100,00%

Z powyższych wyliczeń wynika, że Gmina z ogółu wydatków budżetu w 2019 r. najwięcej wydatkowała na:

1. „Oświatę i wychowanie” oraz „Edukacyjną opiekę wychowawczą” (dział 801 i 854) – 33,86 %.
2. „Pomoc społeczną” i „Rodzinę” (dział 852 i 855) – 30,73 %
3. „Admin. publiczna/ Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (dział 750/751) – 7,26 %

Wydatki na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2019 r. Wydatki wg działów

Oświata i wychowanie	1742
Rolnictwo i łowiectwo	68
Pomoc społeczna Rodzina i Ochrona zdrowia	1581
Administracja	374
Transport i łączność	239
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	331
Kultura fizyczna	180
Gospodarka mieszkaniowa	268
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	75
Turystyka	47
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	131
Pozostałe wydatki	110
Ogółem	5146

Wykonanie rozchodów na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosło 2.595.460 zł. Rozchody przeznaczano na spłatę rat pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich, wykup obligacji.

Mieszkańcy gminy wyrażają swoją wolę w głosowaniu powszechnym (wybory i referendum) lub za pośrednictwem organów gminy (Burmistrza). Działalność organów jest jawna. Obywatele mają prawo otrzymywania informacji, wstępu na sesje Rady Miejskiej i posiedzenia jej komisji, a także wglądu do protokołów z posiedzeń organów gminy i komisji Rady Miejskiej.

